

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında:

**İşyerlerinde İşin Durdurulmasına veya İşyerlerinin Kapatılmasına Dair
Yönetmelik***

(*05/03/2004 tarih ve 25393 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 —Bu Yönetmelik, işyerlerinde işçiler için tehlikeli olan tesis ve tertiplerin veya makine ve cihazların ne şekilde işletilmekten alıkonulacağı ve bunların ne şekilde yeniden işletilmelerine izin verilebileceği, işyerinin kapatılması ve açılması, işin durdurulmasına veya işyerinin kapatılmasına karar verilinceye kadar acil hallerde alınacak önlemlere ilişkin hususlar ile komisyonda görev yapacak işçi ve işveren temsilcilerinin nitelikleri, seçimi, komisyonun çalışma şekil ve esaslarını belirler.

Kapsam

Madde 2 —Bu Yönetmelik, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamındaki işyerlerine uygulanır.

Dayanak

Madde 3 —Bu Yönetmelik, 4857 sayılı İş Kanununun 79 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 —Bu Yönetmelikte geçen;

Bölge Müdürlüğü: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğünü,

Müfettiş: İşyerlerini, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftişe yetkili iş müfettişini,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonun Kuruluşu ve Çalışma Esasları

Komisyonun Kuruluşu

Madde 5 —İşyerlerinde işin durdurulmasına ve işyerinin kapatılmasına karar vermeye yetkili komisyon, iki müfettiş ve bölge müdürü ile bir işçi ve bir işveren temsilcisinden oluşur.

Komisyona katılacak müfettişlerden biri, işin durdurulmasını veya işyerinin kapatılmasını teklif eden müfettiştir. Komisyona kıdemli müfettiş başkanlık eder.

Komisyona işçi temsilcisi olarak, bölge müdürlüğü görev alanı içinde her işkolu için, kendisine mensup işçi sayısı en yüksek olan işçi sendikaları konfederasyonu yönetim kurulunca bir asil, bir yedek üye seçilir. Konfederasyonca bu Yönetmelikte belirlenen süreler içinde seçim yapılmadığı takdirde, işkolunda en çok üyeye sahip işçi sendikası yönetim kurulunca bir asil, bir yedek üye seçilir. İşçi sendikaları konfederasyonu veya işçi sendikasıncı seçim yapılmaması veya seçilen üyenin ya da yedeğinin komisyona katılmaması halinde, işyerinde çalışan işçiler arasından, işçilerce seçilen temsilci, komisyona üye olarak katılabilir.

İşveren temsilcisi olarak, her işkolu için, kendisine mensup işveren sayısı en yüksek olan işveren sendikaları konfederasyonu yönetim kurulunca bir asil, bir yedek üye seçilir. Konfederasyonca bu Yönetmelikle belirlenen süreler içinde seçim yapılmadığı takdirde, işkolunda en yüksek üyeye sahip işveren sendikası yönetim kurulunca, bir asil, bir yedek üye seçilir. İşveren sendikaları konfederasyonu veya sendikasıncı seçim yapılmaması veya seçilen üyenin veya yedeğinin komisyona katılmaması halinde, işveren veya vekili komisyona üye olarak katılabilir.

Süreler

Madde 6 —İşçi ve işveren temsilcilerinin görev süreleri iki yıldır. Sürenin bitiminden itibaren altı iş günü içinde seçilen asil ve yedek temsilciler bölge müdürlüklerine bildirilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Seçilenlerin göreve başlamasına kadar eski temsilcilerin görevleri devam eder.

İşçi ve işveren temsilcilerinden ölüm, çekilme gibi sebeplerle ayrılanların yerlerini yedekleri alır. Yedekleri yoksa, bölge müdürünce yapılacak bildirim üzerine altı iş günü içinde yenileri seçilir.

Süresinin bitiminden önce görevinden ayrılanların yerlerine gelenler ayrılanların sürelerini tamamlarlar.

Komisyonun Toplantıya Çağırılması

Madde 7 —Müfettiş, işin kısmen veya tamamen durdurulmasını, işyerinin kısmen veya tamamen kapatılmasını gerektiren bir durumun varlığını raporla bildirirse, bölge müdürü, komisyonu yazılı olarak toplantıya çağırır.

Çağrı yazısında toplantının günü, saati, yeri ve işin durdurulmasını veya işyerinin kapatılmasını gerektiren sebepler belirtilir.

Ayrıca toplantının günü, saati, yeri ve işin durdurulmasını veya işyerinin kapatılmasını gerektiren sebepler işverene de bildirilir.

Toplantı

Madde 8 —Komisyon toplantılarına müfettişlerin ve bölge müdürünün katılması mecburidir.

İşçi veya işveren temsilcilerinin veya yedeklerinin katılmaması, komisyonun toplanmasını ve karar almasını engellemez.

Kararlar

Madde 9 —Kararlar oy çokluğuyla alınır. Oyların eşitliği halinde, başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Kararların gerekçeli yazılması ve toplantıya katılanlarca imzalanması gerekir.

İşin kısmen veya tamamen durdurulmasına, işyerinin kapatılmasına karar verildiği sırada, işveren, durdurma veya kapatma sebeplerini gidermek için çalışma talebinde bulunursa, çalışmaya izin verildiği, gerekirse süre de belirlenerek, işin durdurulmasına veya kapatılmasına dair karara yazılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşin Durdurulması veya İşyerinin Kapatılması

Durdurma ve Kapatma

Madde 10 —Bir işyerinin tesis ve tertiplerinde, makine ve cihazlarında, çalışma metot ve şekillerinde, işçilerinin yaşamı için tehlikeli olan bir husus tespit edilirse, tehlike giderilinceye kadar, komisyonca, tehlikenin niteliğine göre, işin kısmen veya tamamen durdurulmasına ya da işyerinin kapatılmasına karar verilir.

Karar işverene tebliğ edilir.

Durdurma Kararının Uygulanması

Madde 11 —İş, gerekirse güvenlik kuvvetlerinin de yardımıyla müfettişçe, komisyon kararına uygun olarak durdurulur; durdurulan bölüm mühürlenir.

9 uncu maddenin ikinci fıkrasında öngörülen hallerde çalışma yapılacak yerler mühürlenmez.

Durumu belirleyen bir tutanak düzenlenir. Durdurmayla ilgili belgeler bölge müdürlüğünde saklanır.

Mühürlerin Geçici Olarak Kaldırılması

Madde 12 —İşveren, durdurma sebeplerini gidermek için mühürlerin geçici olarak kaldırılması talebini dilekçeyle bölge müdürlüğüne iletir. Talep üzerine toplanan komisyon, gerekirse süre de belirleyerek mühürlerin kaldırılmasına karar verir, mühürler müfettişçe sökülür.

Durumu belirleyen bir tutanak düzenlenir. İlgili belgeler bölge müdürlüğünde saklanır.

Durdurma Kararının Kaldırılması

Madde 13 —İşverence, işin durdurulmasına dair kararda, çalışanların yaşamı için tehlikeli olduğu belirtilen hususların giderildiğinin bölge müdürlüğüne bildirilmesi halinde, müfettişçe durum derhal incelenir ve sonuç raporla komisyona bildirilir. Komisyon, tehlikeli halin giderilip giderilmediğine göre, durdurma kararının kaldırılmasına veya sürdürülmesine karar verir.

Karar işverene tebliğ edilir.

Kapatma Kararının Uygulanması

Madde 14 —Bölge müdürü, kapatma kararını bir yazıyla iş yerinin bağlı bulunduğu mülki amire gönderir. Mülki amirin emri üzerine, güvenlik kuvvetlerince, çalışmadan alıkonulacak tedbirler alınarak iş yeri kapatılır ve mühürlenir.

9 uncu maddenin son bendinde öngörülen hallerde çalışma yapılacak yerler mühürlenmez.

Durumu belirleyen bir tutanak düzenlenir ve bölge müdürlüğüne gönderilir.

İşyerinin Geçici Olarak Açılması

Madde 15 —İşverenin, kapatma sebeplerini gidermek amacıyla yapacağı çalışmalar için işyerinin açılmasını bölge müdüründen yazılı olarak istemesi halinde, talep mülki amire intikal ettirilir. Mülki amirce verilecek emir üzerine, üretim yapılmamak şartıyla güvenlik kuvvetlerince işyeri geçici olarak açılır.

Kapatılan İşyerinin Açılması

Madde 16 —Kapatılan işyerinde kapatmaya gerekçe teşkil eden noksanlıkların giderildiğinin, işverence bölge müdürlüğüne bildirilmesinden sonra durum müfettişçe derhal incelenir ve sonucu raporla komisyona bildirilir. Komisyon, konuyu görüşerek kapatma kararının kaldırılmasına veya devamına karar verir. Karar işverene tebliğ edilir ve mülki amire bildirilir.

Kapatma kararının kaldırılması durumunda, mülki amirin emri üzerine, güvenlik kuvvetlerince mühür sökülerek işyeri açılır. Durumu belirleyen bir tutanak düzenlenir ve bölge müdürlüğüne gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Acil Haller

Acil Hallerde Yapılacak İşlemler

Madde 17 —Çalışanların hayatı için tehlikeli olan husus, işin durdurulması veya işyerinin kapatılması kararının alınmasına kadar geçecek süre beklenmeden tedbir alınmasını gerektirecek nitelikte ise, müfettişçe durumu ve alınması gereken tedbirlerin niteliğini belirten bir rapor düzenlenir, birer örneği mülki amire, bölge müdürüne ve işverene verilir.

Mülki amirin emriyle güvenlik kuvvetlerince tehlikeyi giderecek tedbirler alınır. Durumu belirleyen bir tutanak düzenlenir ve bölge müdürlüğüne gönderilir.

Bölge müdürü, komisyonu Yönetmeliğin 10 uncu maddesine göre işlem yapılmak üzere derhal toplantıya çağırır.

Durum, müfettişçe, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığına bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

İlamların Yerine Getirilmesi

Madde 18 —Durdurma veya kapatma kararına karşı işverenin yerel iş mahkemesinde altı iş günü içinde itiraz hakkı vardır.

İş mahkemesine itiraz, işin durdurulması veya işyerinin kapatılması kararının uygulanmasını durdurmaz.

Mahkeme itirazı öncelikle görüşür ve altı iş günü içinde karara bağlar. Kararlar kesindir.

İş mahkemelerinin işin durdurulması kararlarının kaldırılmasına dair kararları bölge müdürünce yerine getirilir; işyerinin kapatılması kararlarının kaldırılmasına dair kararları ise, bölge müdürlüğüne mülki amire intikal ettirilir. Mülki amirin emriyle işyeri güvenlik kuvvetlerince açılır.

Bunlara dair tutanaklar bölge müdürlüğünde saklanır.

Geçici Madde 1 — İşçi ve işveren kuruluşları, 5 inci maddede öngörülen temsilci seçimlerini, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği günü takip eden 90 gün içinde yapmak ve ilgili bölge müdürlüklerine bildirmek mecburiyetindedirler.

Bakanlar Kurulunun 26/4/1987 tarihli ve 87/11798 sayılı kararıyla yürürlüğe konulmuş olan İşyerlerinde İşin Durdurulmasına veya İşyerlerinin Kapatılmasına Dair Tüzük hükümlerine göre seçilmiş olan işçi ve işveren kuruluşları temsilcileri yeni seçim yapılmaya kadar görevlerine devam ederler.

Yürürlük

Madde 19 —Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20 —Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.